

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 11. julija 1935.

Štev. 77.

Naš tujski promet

Kar navada je že, da se pri nas razpravlja o tujskem prometu z velikim samozadovoljstvom. Hvalijo se naši lepi kraji, izdajajo dovršeno tiskani prospekti, objavljajo se statistike o vedno večjem številu domačih in tujih turistov in navajajo se vse druge lepe stvari, ki morejo razveseliti človeka, ki je vnet za napredek našega tujskega prometa. Toda v resnici je vse to le lak, ki le slabo zakriva celo kopico slabih stvari, ki se skrivajo pod njim. Zato bi bilo dobro, da bi enkrat objektivno pogledali tudi na te stvari, pa čeprav bi bile zelo neprijetne.

Predvsem: ali je pri nas tujski promet res tako velik, da bi smeli biti zadovoljni. Na to vprašanje je mogoče samo negativen odgovor. To jasno kaže že samo primer Ljubljane. V treh urah se more priti iz Ljubljane po železnici k morju, v pol ure v prijazno gričevje okoli Ljubljane, v dveh urah v visoki alpski svet in v par urah v vinorodne gorice. Torej izprememb toliko, kolikor jih more nuditi le malokatero mesto. In potem Ljubljana sama, s svojim Tivolijem, s svojim edinstvenim razgledom, s svojo ceneno in dobro kuhinjo, z drugimi zanimivostmi! Kje še nudi katero mesto toliko za tujca privlačnih stvari? A vendar je Ljubljana vse prej ko tujsko mesto in v poletnih mesecih je prazna in vse beži iz nje. Kako vse drugačno sliko nudita Celovec ali Beljak! Kakšen velikanski dotok tujcev, kako živahen tujski promet je tam! In med temi tujci je polno takšnih, ki dajo nekaj zaslužiti, ki ne gledajo na vsak dinar. Kar žalostno, kako slabo odreže Ljubljana v primeri z Beljakom in Celovcem!

Še bolj žalostno pa je, če se vprašamo, kaj stori Ljubljana za dvig tujskega prometa? Samo par ugotovitev: Mestna občina je lani zgradila letno gledališče, ki je že samo po sebi privlačnost. A v tem gledališču se sploh ne igra. Kino gledališča predvajajo poleti le že čisto odigrane filme, koncertov tudi ni, tako da tujec res ne ve, kako naj prebije večer v Ljubljani. Zato pa tudi tujcev ni, račun pa plačajo skoraj prazni ljubljanski hoteli. Skoraj bo tako, da prenočujejo v Ljubljani le domačini iz drugih krajev Slovenije in pa oni tujci, ki jih poslovni interes zanese v Ljubljano, ki ne puščajo tu denarja, temveč ga od nas odnašajo. Naša statistika pa seveda tudi vse te tujce izkazuje kot ljudi, ki delajo pri nas tujski promet.

Prav tako malo se stori tudi v drugih krajih za dvig tujskega prometa. Že davno se je pisalo, da nujno potrebujemo veliko hotelsko družbo, ki bo postavila po vseh letoviških potrebne hotele in ki bo tudi že v zimi skrbelo, da pridejo poleti v te hotele tujci, kakor to delajo Švicarji. Danes bi bilo mogoče to hotelsko družbo lažje ustanoviti ko kdajkoli. Denarja je mnogo te zaviranega, gradbeni stroški so nizki ko še nikoli, naš klirinški saldo z Nemčijo visok, da bi mogli dobiti tudi vso potrebno opremo, v kolikor je še sami ne izdelujemo, treba samo dati tej družbi primerne privilegije, zagotoviti redno obrestovanje, pa bo hitro skupaj potrební denar. Seveda pa bi smeli imeti v tej hotelski družbi besedo samo oni gospodarski ljudje, ki bi dali tudi denar za glavnicó, ne pa birokrati, pa čeprav bi tudi država bila kapitalno udeležena pri družbi.

Pri obravnavanju tujskega prometa pa pridemo neizbežno tudi na našo cestno mizerijo. Brez dobrih cest ni prometa, brez dobrih zvez ni tujcev. Zavedajmo se že enkrat resničnosti tega aksioma. A ne zavedajmo se samo, temveč storimo tudi nekaj, da začnemo ta mizerija izginjati.

Kako malo resno se pri nas obravnava vprašanje tujskega prometa, kažejo najbolj nazorno naši protikuropi proti avstrijskim ukrepom proti našemu tujskemu prometu. Nekaj ogorčenih člankov v časopisju, pa mirna Bosna! Tako se vendar ne dela, na ta način se vendar nič ne doseže! Ali pa

celo mislimo, da se nas ti avstrijski ukrepi ne tičejo?

V današnjih časih bi mogel biti tujski promet znatno nadomestilo za druge izgubljene dohodke in že samo z njim bi mogli prav bistveno olajšati današnjo gospodarsko stisko. Toda treba je nekaj storiti, treba je nekaj ustvariti za udobnost tujca, ne pa samega sebe varati, da imamo živahen tujski promet, kadar je poln izletniški vlak Ljubljančanov na Gorenjsko! To

Novo dvanajstine in finančni zakon

Pridobnina se ne bo odmerjala več po najemnin

Na torkovi seji skupščine sta bila predložena zakonski načrt o podaljšanju dvanajstine do konca proračunskega leta 1935-36 ter novi finančni zakon, ki vsebuje več zelo važnih izprememb. Nadalje je predložil finančni minister zakonski načrt o splošni carinski tarifi z izpremembami in dopolnitvami uvožne in izvozne carinske tarife.

Skupščina je nato vzela na znanje, da je glavna kontrola videla razne že potrošene dodatne in izredne kredite na podlagi sklepov ministrskega sveta. Med drugimi so bili odobreni ti krediti: 610.000 Din za potrebe kr. namestništva, 17.000.000 za proračunske rezervne kredite, 1.000.000 za Sokola, 1.500.000 za potrebe notranjega ministra, 6.683.000 ljubljanski občini za regulacijo Ljubljane, 1.390.000 za adaptacijo beograjski kliniki, 3.800.000 Din ministr. predsedniku, 5.000.000 za bolniško vzdrževalne stroške v bolnišnicah, 2.250.000 za nabavo avtomatičnih telefonskih central, tudi na Bledu in v Boh. Bistrici, 2.092.000 za potrebe kr. namestništva, 5.500.000 za volitve narodnih poslancev, 2.740.000 za fiziološki zavod filozofske fakultete v Beogradu, 1 milijon Din za agencijo »Avalo« itd.

Dvanajstine določajo 6.780 milijonov izdatkov

Po novih dvanajstinah, to je za čas od 1. avgusta 1935 do 31. marca 1936 predvidevajo dvanajstine za drž. upravo 4.609,5, za državna podjetja pa 2.171,2 milijona Din izdatkov, torej skupno 6.780 milijonov Din. Poleg tega pa zahteva finančni minister še naknadne kredite v višini 242 milijonov. Ker pa so izdatki zmanjšani za 148 milijonov, se dejansko zahteva le 94 milijonov naknadnih kreditov.

Od naknadnih kreditov 242 milijonov se med drugim zahteva: 34 milijonov za izplačilo prvega bona po finančnem zakonu za proračunsko leto 1933-34, pravosodnemu ministru 1.585.000, subvenciji Narodnemu gledališču v Ljubljani 174.149 Din, za zgradbo univerzitetne knjižnice v Ljubljani 750.000 Din (prvi obrok), za 356 novih suplentov 47, za nove honorarne učitelje 0,5, za nastavitve 2000 novih učiteljev 15,5, za dve novi gimnaziji v Beogradu 1,2, za dograditev moške gimnazije v Beogradu 0,2, za meščansko šolstvo 4,1 milijona Din. 17 milijonov Din za izplačilo odškodnine zaradi znane razsodbe razsodišča v tožbi Ringhoffer-Werke, za ureditev fizikalnega zavoda filozofske fakultete v Zagrebu Din 2.665.000, za zgradbo pravne fakultete v Beogradu 12.000.000, za stroje laboratorija beograjske tehnike 5 milijonov. Nadalje zahteva finančni minister še nekatere naknadne kredite, kakor za odškodnino za Celjski dom 0,5 in za senatorske volitve 1,5 milijona Din.

Nadalje se pooblašča prosvetni minister, da prizna diplome, ki jih izdaja nemška zasebna učiteljska šola v Novem Vrhasu. Od taks se oproščajo (po tar. post. 99 a 1) zasebna in potujoča gledališča, ki jih prizna prosvetno ministrstvo. Prometno ministrstvo dobiva nekatera pooblastila glede železniških prog. Nadalje se pooblašča, da izdela načrt železniške mreže Jugoslavije.

Pooblastilo vladi

Najvažnejše pa je določilo finančnega zakona, s katerim se izpreminja § 63 prej-

ni tujski promet, ki bi nas gospodarsko krepil, ker so pri tem tujskem prometu tako izdatki ko dohodki naši. Mi pa potrebujemo tujski promet, ki prinese denar v deželo, ki poveča naš dohodek, mi potrebujemo tuje letovišarje, ki pri nas zapravljajo denar. Čas je že, da predvsem na ta način presojava koristnost in donosnost tujskega prometa, ne pa, da sami igramo doma vlogo tujih letovišarjev.

šnjega finančnega zakona. Po tem paragrafu je bil ministrski svet pooblaščen, da izdaja v svrhu ureditve in olajšanja gospodarskih razmer ter za pospeševanje gospodarske delavnosti uredbe z zakonsko močjo. Te uredbe so stopale v veljavo z njih razglasitvijo, a so se morale predložiti narodnemu predstavništvu za odobritev. Sedaj zahteva vlada, da se ta člen izpremeni takole:

»Vlada se pooblašča, da more na isti način izvršiti izpremembe in dopolnitve tudi vseh drugih veljavnih zakonov, toda samo takrat, kadar ne zaseda Narodna skupščina.«

Pooblastilo glede terjatev do države

Za vse, ki imajo kakšno terjatev do države, je važen § 9 finančnega zakona, ki se glasi:

»Pravilno in v smislu čl. 60 zakona o drž. računovodstvu angažirani izdatki tekom proračunskega leta, ki iz katerihkoli vzrokov niso mogli biti izvršeni v predvidenih rokih dotičnega računskega leta, se bodo izplačevali po odredbi finančnega ministra do konca računskega leta iz obratnega kapitala državne blagajne. To pa ne velja za državne obveze iz prejšnjih let, ki ne ustrezajo tem zahtevam

Nato govori fin. zakon o plačilu vlog izseljencem pri Prvi srbski zemljoradniški banki ter o plačevanju monopolskih kazni zaradi tihotapstva tobaka in saditve tobaka. Nadalje dovoljuje finančni zakon olajšave za plačilo zemljarine naseljencem in dobrovoljcem.

Nova davčna določila

V čl. 53 zakona o neposrednih davkih se črtajo vsi odstavki od 4. dalje. S tem je razveljavljena tudi določba, da se odmerja pridobnina na podlagi najemnine za stanovanje in lokal. Ena največjih zahtev vseh gospodarskih krogov bo s sprejetjem tega člena izpolnjena.

Koncem člena 59. zakona o neposrednih davkih se dodaja posebno poglavje, v katerem se pravi, da se neodvisno od redne pridobnine uvaja posebni davčni dodatek na skupni brutto promet, dosežen v poslovnem letu pred davčnim letom, če ta promet presega en milijon dinarjev, izvzemši samo izvoz v tujino.

Temu posebnemu dodatku podleže vsa podjetja (industrijska, obrtniška, trgovska, rudarska), ki prodajajo blago tudi na drobno, bodisi neposredno, bodisi preko svojih prodajalnic, podružnic ali po tretjih osebah. Temu davčnemu dodatku so zavezana tudi podjetja, ki prodajajo raznovrstno blago (magacini, veleblagovnice). Ta dodatek odmerjajo davčne uprave na sedežu podjetja (centrale) in od njega se ne smejo pobirati nobene samoupravne doklade. Ta dodatek znaša:

od prvega polnega milijona dinarjev 0,3 %, do 2 milijona 0,4 %, do 3 mil. 0,5 %, do 6 milijonov 0,6 %, do 8 milijonov 0,7 %, do 10 milijonov 0,8 %, do 20 milijonov 0,9 % in od vsake nadaljnje vsote nad 50 milijonov 1 %.

Ta dodatek se pobira že za leto 1935. Kar velja za davčni dodatek na pridobnino, to velja tudi za družbeni davek. Neodvisno od rednega družbenega davka se

uvaja posebni davčni dodatek na skupni brutto promet, dosežen v poslovnem letu pred davčnim letom, če ta presega en milijon dinarjev, izvzemši samo izvoz v tujino. Tudi ta dodatek se pobira po isti lestvici ko dodatek na pridobnino.

Nova določila glede davčnih odborov

Po novih določilih postavlja polovico članov davčnega odbora (dva redna člana in dva namestnika) davčna oblast druge stopnje po svobodnem preudarku, a na predlog davčne oblasti prve stopnje. Drugo polovico volijo pristojne zbornice (obrtiška, trgovska, industrijska, lekarniška, odvetniška itd.) iz vrst davčnih zavezancev pridobnine, in sicer vsaka po dva člana in po dva namestnika. Od teh izvoljenih članov pozove predsednik davčnega odbora vedno le po dva člana, pri čemer mora paziti, da pozove člane one stroke, kateri pripada zavezanec, o čegar stvari se bo obravnavalo.

Utaje družbenega davka

Za podjetja, ki so zavezana na javno polaganje računov, se smatra, da obstoji davčna utaja, če se ugotovi, da je v poslovnih knjigah, potrdilih ali zaključnih računih zavedno in namenoma s ciljem zmanjšanja predpisanega davka storjeno ali izpuščeno karkoli, kar more povzročiti, da se izkažejo aktivna družbe manjša ali pasiva večja, kakor so v resnici. V vseh teh primerih se smatra, da je to izvršeno namenoma, če se ne prijavi napaka davčni upravi preje, dokler ona sama o tem ne izve.

Olajšave glede zavezancev rentnine

Zavezanci rentnine, ki pravilno prijavijo davčni upravi svoje terjatve in dogovorjene koristi in ki dokažejo, da zaradi plačilne nesposobnosti dolžnikov ali zbog neveljavnih zakonskih predpisov ne morejo realizirati dogovorjena plačila, dobe to olajšavo. Vse njih prijave se bodo vodile v posebni evidenci in rentnina jim bo odmerjena naknadno, ko bodo svoje terjatve realizirali. Vsako tako realizacijo mora upnik prijavit v 15 dneh.

Davčna stopnja za rentnino je znižana na 6% in je izenačena za vse vrste obresti in rente.

Druga določila

Važno je določilo, da podružnice velikih podjetij ne plačujejo davka le v mestu, v katerem je sedež centrale, temveč plačajo eno petino davka v kraju, kjer je podružnica. Ta novost se bo začela izvajati že v tem letu.

Autobusnim podjetjem za prevoz potnikov se abolirajo vsi prestopki po taksni tarifi post. 101. Proti njim izrečene sodbe se ne bodo izvrševale, že plačane kazni pa ne povrnilo.

Gradbeni minister je pooblaščen, da predpiše pavšalno pobiranje doklade od avtobusnih podjetij za čezmerno uporabo cest.

Kmetovalcem, ki prodajajo svoje mleko in ki so bili leta 1932 obsojeni na plačilo prispevka za izredno uporablanje cest, se ta plačila oproščajo.

Prometni minister se pooblašča, da sklene posojilo 300 milijonov Din za obnovo voznega parka.

Direkciji rečne plovbe more prometni minister dovoliti najetje posojila v višini do 50 milijonov Din.

Ministrski svet more na predlog prometnega ministra predpisati uredbo z zakonsko močjo o ureditvi beograjskega pristanišča ter o zgraditvi prezimovališča ter v ta namen porabiti znesek 85 milijonov Din, za zgraditev delavnic in za povečanje državne udeležbe v delniškem kapitalu pa 25 milijonov Din.

Končno določa finančni zakon, da se s 1. septembrom ustanavlja ministrstvo za pošto, telegraf in telefon.

Skupščina Združenja trgovcev v Litiji

V ponedeljek 8. t. m. je bila v gostilni »Pri pošti« v Litiji skupščina Združenja trgovcev za srez Litija, ki jo je vodil poslevoedeči podpredsednik Karol Müller. V otvoritvenem nagovoru se je spominjal Nj. Vel. kralja Aleksandra in izrekel udanost in zvestobo Nj. Vel. kralju Petru II.

Navzočnj sreski podnačelnik in obrtni referent dr. Vidmar je nato pozdravil skupščino in govoril o težkočah kmetiča, trgovca in obrtnika ter o delu, ki ga opravljajo obrtna oblast v korist trgovstva.

G. Končar je nato prečital zapisnik zadnje skupščine in poročal nato o delovanju združenja ter podal statistične podatke.

Zvezni tajnik E. Kaiser je poročal o gospodarskem položaju, zaščitah, finančnih zadevah, združnih in konzumnih privilegijih, obrtni zakonodaji in o potrebi stanovskih organizacij.

Blagajnik A. Suša je podal poročilo o računskem zaključku za preteklo leto; nad-

zorni odbor je podelil blagajniku in upravi razrešnico.

Proračun za preteklo leto je prečital podpredsednik K. Müller. Pri tej priliki se je razvila obširna debata glede reorganizacije administrativne uprave združenja. Zvezni tajnik je pojasnil odredbe Zbornice v pogledu na preosnovo administrativnega dela in razpravljaj o važnosti nastavitve tajnika in izboljšanja organizatoričnega dela združenja, če ima urejeno administrativno vodstvo. — V zvezi s to debato o ureditvi administracije se je proračun nekoliko izpremenil in znaša 19.500 Din.

Skupščina je sklenila, da nastavi tajnika, ki bo zmožen voditi organizacijo širokega območja združenja in bo uprava mesto tajnika razpisala.

Debatiralo se je nato o visokih zaostankih na članarini in sklenilo, da naj se ti zaostanki izterjajo, nakar je poslevoedeči podpredsednik Müller zaključil zbor.

Trgovska nadaljevalna šola

Združenja trgovcev za mesto Maribor

Imenovana šola je bila ustanovljena leta 1876 ter bo praznovala prihodnje leto 60 letnico svojega obstoja. Na šoli so trije razredi in vsi dobro zasedeni. Prenatran je navadno drugi razred, zato je tudi uspeh v tem razredu vedno nekoliko slabši, kakor v drugih razredih. V ta razred se namreč sprejemajo učenci, ki so absolvirali 1. razred trg. nad. šole ali pa vsaj tri, odnosno štiri razrede srednje oziroma meščanske šole. Od vseh vetrov pridejo skupaj dečki in deklice. Koedukacija v takih »slikovitih« in prenatranih razredih se gotovo nikjer ne obnese. Med šolskim letom se seveda razred precej izčisti in v tretji razred pridejo sploh že zrelejši vajenci in vajenke. V tem razredu je pouk že gotovo prav uspešen in absolventi se zavedajo, da niso zastoj pohajali te šole, ki jim nudi formalne izobrazbe v izdatni meri za boj za obstanek, tako da jih dobro usposobi tudi za njihovo nadaljnje izobraževanje. Saj trgovci v današnjih časih ni nikdar izučeni in šola »življenjec«, ki je mnogo strožja od vsake druge šole, stavlja neprenehoma nove naloge, nove zahteve, katerim je treba zadostiti.

Letos je obiskovalo šolo 132 učencev in učenk, od katerih je ostalo na koncu leta

še 116. Od vseh jih je padlo celo leto 5, torej samo 4%. Obdarovani so bili na koncu leta trije. Ob tej slovesni priliki sta spregovorila upravitelj šole prof. Škof in predsednik Združenja trgovcev v Mariboru Ferdo Pinter, ki je izročil darila absolventom z lepimi besedami in koristnimi nauki za nadaljnjo pot v življenje. Najboljši učenki Rozi Marčičevi je izročil še vrhu tega z globoko občutenimi besedami na spomin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja zlatnik »Aleksandrov cekin«.

Sodeč po letnih spričevalih je splošen uspeh sicer srednji, ne preslab in ne predober, a treba je upoštevati, da se reduje na tej šoli zelo strogo. Poučujejo sami nastavniki državne trgovske akademije, ki so že vajeni gledati skozi strožja očala. Učenci in učenke, zlasti pa oni, ki absolvirajo, jim tega gotovo ne bodo zamerili, ker bodo vsaj pozneje v življenju spoznali, da jih je to tembolj priganjalo k točnejšemu in intenzivnejšemu delu v šoli in pridnejšemu učenju doma, kar jim bo v njihovem poklicu nedvomno koristilo.

Na njih življenjsko pot jim tudi mi želimo vso srečo in mnogo uspeha v blagor našega naroda in naše domovine ter v procvit in prosper našega gospodarstva!

Zahteve hišnih posestnikov

Za novo odmerjanje pridobnine

Združenje lastnikov nepremičnin v Beogradu je imelo preteklo nedeljo svoj redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan in so se ga udeležili tudi delegati iz Zagreba, Ljubljane in Sombora.

Na občnem zboru se je razvnela obširna diskusija o vseh vprašanih hišnih in zemljiških lastnikov, ki so se je udeležili mnogi člani združenja iz vseh pokrajin. Nato se je sprejela naslednja resolucija, ki zahteva:

1. Ustavitev vseh prodaj posestev, dokler se ne uvedejo in izvedejo potrebni ukrepi za sanacijo dolžnikov.

2. Izvede naj se nova revalorizacija vseh posestev, ki so zadolžena pri Državni hipotekarni banki, in sicer na podlagi njihovih sedanjih čistih dohodkov, torej po odbitku vseh režijskih stroškov. DHB je dajala posojila po svojih pravilih do 50% ne vrednosti poedinega objekta ter do 30% zastavljene vrednosti. Nova ocenitev objektov po današnjem čistem dohodku bi bila globoko pod prejšnjo, tako da bi bila sedanja vrednost enaka višini dolga, ali pa bi čisti dohodek zastave omogočal plačevanje anuitet. V zvezi s to možnostjo naj se dolg razdeli na dva dela. Prvi del dolga bi se ob 4% obrestni meri amortiziral v 30 letih, za kar bi se preračunal primerni obrok. Drugi del bi se ne odplačeval na podlagi sedanjega čistega dohodka in bi ga vodila banka na posebnem računu brez obrestovanja kot zamrzel terjatev — dokler se razmere ne izboljšajo.

3. Do regulacije obresti naj banka knjiži vse dolgovane obresti brezobrestno, dokler se dolg ne amortizira. DHB je morala dovoliti iste olajšave že l. 1899., ko se je reorganizirala in zato nanovo precenila sestava vseh svojih dolžnikov ter potem vodila in odpisovala razliko na posebnih računih.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Delo mednarodne tarifne komisije

V Splitu je zadnjih deset dni zasedala mednarodna komisija za ureditev direktne prevozne tarife. Seje so bile v prostorih trg.-ind. zbornice in je na njih naše prometno ministristvo zastopala posebna delegacija, ki jo je vodil g. Konrad, češkoslovaške drž. železnice delegacija z gen. direktorjem Rihto; svoji delegaciji sta poslali še Avstrija in Madjarska, dočim je Italija poslala opazovalca. Konferenca je nadaljevala delo praške konference.

Med našo in češkoslovaško delegacijo se je uredilo vprašanje prevoza skozi naša pristanišča. Predvsem je bilo treba izenačiti naše tarife od meje do morja z italijanskimi in se je za to doseglo soglasje.

Avgusta se bo konferenca nadaljevala v Beljaku in je upanje, da tam svoje delo dokonča, nakar bi se sporazum uveljavil od začetka septembra. S tem bi bilo za nas rešeno zelo važno vprašanje češkega tranzita, ki gre doslej skozi Italijo. Z jadransko tarifo bi se mogla češki izvoz in uvoz usmeriti skozi Split, Šibenik in Sušak, ki bosta narasla še posebno v prometu z Rusijo. Pričakujemo, da bo od tega imela korist tudi naša trgovinska mornarica.

Bilance

Akcijska družba za kemično industrijo v Ljubljani je imela v l. 1934 Din 60.429 dobička. Investicije izkazuje bilanca s 118 tisoč, zaloge blaga 4,1 milijona dinarjev, materiala 1,57, dolžnike z 2,45, upnike s 7,8 milijona dinarjev pri bilančni vsoti 8,46 milijona.

Škodove tvornice dajejo za preteklo leto 5%no dividendo. Dobitek je znašal 11'2 milijona čeških kron, od tega pa je občni zbor določil 0-12 milijona za tantieme upravi. Iz lanskega ostanka 12'1 milijona se bo delila superdividenda 14 kron na delnico do zneska 8'1 milijona; dva milijona sta določena za uradniški fond in dva milijona za prenos na novi račun.

Pogodba z družbo »La Dalmatienne«

Občina Šibenik je poslala ministrskemu svetu pritožbo proti francoski družbi »La Dalmatienne«, ki je l. 1929. kupila od italijanske družbe »Sulfid« tvornico karbida in cianida. Po pogodbi z državo bi morala družba investirati v osmih letih v dalmatinske tvornice 600 milijonov frankov, svoje tvornice pa obdržati v polnem obratovanju. Od čistega dobička mora družba plačati šibeniški občini določen delež, odnosno neki minimum (150 tisoč fr.). Družba pa ni plačala niti tega zniška, marveč dolguje občini celo 17.585 dinarjev davka.

Zanimivo je, da je »Sulfid« redno plačal po 600.000 dinarjev, francoska naslednica pa je v tretjem letu celo ustavila obratovanje v vseh tvornicah ter vrgla s tem na cesto en tisoč naših delavcev. Prav tako družba ni vložila določenega kapitala, kar je skupaj za Šibenik ogromna škoda. In tu je občina pričela svoj križev pot s poslancami vsem vladam in s protesti, ki od l. 1930. do danes še niso dosegli odgovora. Občina zahteva, naj v skrajnem primeru vlada odpove tej družbi — itak že kršeno — pogodbo.

Prizad bo spet posredoval prodajo žita

Žetev pšenice se je v naši državi že pričela in prihajajoča poročila govore o srednji letini. Pridetek pšenice bo približno 7 do 8 q na jutro in ponekod dosega kvaliteto nad 80 kg, večinoma pa je zaradi letošnjih mrazov kakovost pšenice dokaj slabša, v zvezi s tem pa bo tudi naš izvozni višek manjši od pričakovanega. Sodi se, da bomo skupaj z lanskimi zalogami imeli za izvoz do 25 tisoč vagonov pšenice.

Medtem je Prizad znova prevzel svojo izvozno nalogo in razglasil cene pšenice, ki se gibljejo za Srbijo med 117 do 126 dinarjev za q franko. Objavljeni so že tudi dodatki in znaša za avgust dodatek pet, za september pa 3 dinarje pri q. Izvažati sme samo Prizad. Njegovo posredovanje bo odvisno od tega, koliko se mu posreči najti odjemalcev na tujem trgu. Doslej je znano samo to, da prevzame Češkoslovaška gotovo 10 tisoč vagonov pšenice z znižano carino, s katero prihrani Prizad 18 milijonov dinarjev. Pa tudi te količine Češkoslovaška najbrže še ne bo takoj prevzela, ker je njena letošnja žetev dobra in so ji tudi še na razpolago domače zaloge.

Koruzna obeta prav lepo letino in so menda tudi zato cene v zadnjem tednu popustile. Zadnji vagonski zaključki v Indiji so obstali na srednji ceni 76.50 dinarjev. Vreme z dežjem je bilo ugodno. Trgoval se je že živahno novi ječmen kakovosti 64 kg po 70 do 75 dinarjev kvintal.

Zahteve beograjskih obrtnikov

Glavno vodstvo obrtniških združenj je poslalo ministrstvu za trgovino in industrijo v smislu sklepov 14. letne skupščine spomenice, v kateri zahteva:

1. Izdačo naj se potrebni ukrepi, da se zavarujejo obrtniki pred nelojalno konkurenco.

2. Izdačo naj se potrebni ukrepi za pobijanje šušmarstva.

3. Izvede naj se razdolititev obrtnikov ter naj se v ta namen določi poseben odplačilni načrt. Obenem naj se izločijo obrtniki — upniki iz zakona o kmetški zaščiti.

4. Številno vajencev, ki jih sme imeti en mojster, naj se omeji. Število vajencev je treba določiti z ozirom na število pomočnikov in v smislu določil obrtnega zakona.

5. V Novem Sadu naj se ustanovi ločena, obrtniška zbornica, ker da so tamošnji obrtniki zadostili vsem tozadavnim predpisom.

Službeni list

Dravske banovine z dne 10. julija objavlja: — Ukaza o sklicu senata in narodne skupščine — Odločbo o znižanju obrestne mere pri Drž. hipotekarni banki — Odredbo in pojasnilo glede tečaja 70/onega stabilizacijskega posojila iz l. 1931. — Popravek v pravilniku za izvrševanje javnih del — ratifikacije — objave občinskih davščin ter izpremembe staleža — v prilogi razglase oblasti, oklice sodišč in razne objave.

Likvidacije

»Panoniac«, društvo lesnih industrijev v Ljubljani, se je prostovoljno razšla.

Vodstvo likvidacijskih poslov razpuščene registrirane blagajne Naprednost v Mariboru je bilo zaradi prezaposelnosti dosejanega poverjeno novemu likvidatorju, dr. Vavpetiču Petru, sreskemu načelniku v pokoju v Mariboru, Glavni trg 2.

Politične vesti

Na torkovi seji je skupščina voilila posamezne odbore ter se je pri tem pokazalo številčno razmerje med vladnim Klubom večine in Jevtičevim klubom. Pri volitvah v finančni odbor je glasovalo 289 poslancev, od katerih je glasovalo za vladno listo 199 poslancev, za listo g. Jevtiča pa 95 poslancev. Ni pa še gotovo, če bo štel Jevtičev klub v resnici toliko poslancev, ker so tudi nekateri drugi poslanci, ki niso člani Jevtičevega kluba, glasovali za njegovo listo.

Od slovenskih poslancev so izvoljeni: v finančni odbor dr. Lovrenčič in dr. Veble, v administrativni odbor dr. Klar, v imunitetni odbor dr. Jančič in dr. Šemrov in v odbor za prošnje in pritožbe Josip Benko.

Vladni klub večine se je konstituiral ter je bil izvoljen za predsednika Stevo Jančič, od Slovencev je dr. Lovrenčič podpredsednik, posl. Mravlje pa tajnik. V odboru pa so dr. Veble, inž. Zupančič in Josip Benko.

Slovenski poslanci, ki so stopili v vladni klub, ki se imenuje Klub večine, so v posebni izjavi pojasnili vzroke svojega vstopa. Pravijo, da niso obljubili zvestobo osebni Jevtiča, temveč so kandidirali na programu, ki ga je zastopal, zlasti radi njegovega gospodarskega programa. Za njegovo gospodarsko in finančno politiko pa je bil odločilen dr. Stojadinović. Deklaracija vlade dokazuje, da bo sedanja vlada ta program nadaljevala.

Od slovenskih poslancev niso podpisali izjave za novi vladni klub poslanci: Ivan Mohorič, Rajko Turk, dr. Fux, Prekorssek, Lukačič in dr. Novačan, ki je kot edini slovenski poslanec ostal v klubu g. Jevtiča.

Poslanec dr. Kaludžerič je izjavil, da je pripravljaj bivši režim petorice med poslanci, ki naj bi skrbele, da bi ostali poslanci vedno zvesti Jevtiču in bi bila s tem njegova vlada varna pred vsemi presenečenji. G. Jevtič je označil vse te vesti kot izmišljotino in brez podlage.

Novi zakoni o volitvah, o tisku, o družtvih, shodih in posvetih se — po beograjskih poročilih — ne predložijo skupščini do jeseni, ker bo potrebovala vlada za pripravo več časa.

Bolgarski kralj je podpisal zakon, s katerim se znatno postružejo kazni za nelegalno politično delovanje. V posebno težkih primerih se sme izreči tudi obsodba na internacijo — do 6 mesecev ter na izgon iz države za dobo 5 let.

Zunanji minister Titulescu je obiskal poljskega poslanika v Londonu.

General Kondilis je prišel v Rim, kjer je bil sprejet najprej od drž. podtajnika Suvicha, nato pa od Mussolinija. Med drugim je govoril z Mussolinijem tudi o obnovi monarhije v Grčiji.

Razsodišče za abesinski konflikt, ki ima urad v Sheveningenu, je prekinilo svoje delo in se najbrže več ne sestane.

Italijanski listi poročajo, da je sklenila Anglija z Abesinijo tajno vojaško pogodbo in da ji je že začela dobavljati orožje. Nadalje namerava Anglija ob angleški Somaliji koncentrirati 30 večjih bojnih ladij.

Švedska vlada je odklonila prošnjo abesinske vlade, da pošlje v Abesinijo svoje oficirje kot instruktorje.

Blok velesil je zaradi abesinskega vprašanja razbit. Anglija je odklonila sodelovanje pri podonavskem vprašanju, Francija pa posredovanje med Italijo in Anglijo. Pričakovati je zato, da bo Anglija nadaljevala svoja pogajanja z Nemčijo.

Laval je dejal na seji finančnega odbora zbornice, da špekulacija ne bo mogla škodovati franku. To je vse, kar more izjaviti o položaju na denarnem trgu. Vlada bo vse storila, kar bo potrebno.

V avstrijski kaznilnici Karlau v Graecu je izbruhnil lakotni tifuz, kakor poroča celjska »Deutsche Zeitung«. Isti list poroča, da trpinčijo orožniki jetnike v koncentracijskem taborišču v Messendorfu pri Graecu.

Nadvojvoda Oton Habsburški se poroči z italijansko princeso Marijo. Že leta 1932 se je govorilo o tej poroki, a je bil takrat italijanski kralj proti.

Poljski tisk je zelo začudeno sprejel novice, da so v Franciji začeli razpuščati društva prijateljev Poljske.

Poljska vlada namerava proglasiti agitacijo opozicionalnih strank za abstinenco pri volitvah kot nelegalno.

Nova velika, tretja, ameriška stranka se ustanavlja v Chikagu in se bo imenovala »Politična zveza ameriških zajednic«.

5.160 milijonov frankov je izdala Francija za gradbo svojih obmejnih utrd, ki se začnejo pri Rokavskem zalivu in gredo do Belforta.

Denarstvo

Olajšano izplačevanje klirinških predjemov

Narodna banka je uvedla za predjeme v našem kliringu z Nemčijo pospešeno poslovanje in bo dajala odslej predjeme na klirinške terjatve samo glede na solidnost prosilca, in to na letnih 5 odstotkov, torej pri šestmesečnem običajnem čakanju z 2,5%nim obrestovanjem. Prošnje se rešujejo na podstavi obvestila (aviza) o izvršenem plačilu nemškega uvoznika, neglede na datum in številko obvestila. Predjemi se bodo dajali samo domačim tvrdkam in domačim izvoznikom. V italijanskem kliringu ostane izplačevanje neizpremenjeno in z odbitkom 1,5 odstotka terjatve.

Konferenca emisijskih bank

V Bazlu so v palači Banke za mednarodna plačila zborovali guvernerji emisijskih bank, ki so obravnavali vprašanje spekulacije, zlasti o ukrepih proti onim, ki rušijo s poslovanjem brez kritja francoski in švicarski frank ter nizozemski goldinar. Seja je določila odločne ukrepe, da se prepove kreditiranje takih poslov.

Českoslovaška zniža obrestno mero

Pričakuje se, da bo v počitnicah Českoslovaška znižala obrestno mero. Splošno se predlaga linearno polodstotno znižanje obrestne mere za vloge od 4 na 3,5, za posojila pa celo od 6 na 5 odstotkov. Takšno znižanje pa ne bo izvedljivo in je verjetnejše, da se uvede znižanje po kategorijah denarnih zavodov.

Narodna banka je povišala odkupno ceno za srebro od 600 na 800 Din za kg. Povišanje cene je postalo nujno zaradi dviga cene srebra po svetu in so že začeli izrabljati prenizke cene srebra v Jugoslaviji spekulanti, ki so nakupovali srebro od kmetov in ga potem iztihatapljali iz države.

Uradni tečaj 7%nega stabilizacijskega posojila iz l. 1931. je od 1. julija dalje 85 frankov za nominalnih 100 fr. frankov.

Zlata podloga Belgijske banke se je v zadnjem tednu povečala za 10 milijonov na 18.040 milijonov belg, obtok pa je nazadov val za 139 na 20.220 milijonov. Zlato kritje se je dvignilo od 65'98 na 66'18%.

Belgijska vlada se pogaja z nizozemskimi in švicarskimi upniki njenih zunanjih posojil za konverzijo in je že dosegel zadovoljiv načrt, ki bo kmalu objavljen.

Nemčiji bi v Angliji dali dolgoročno posojilo za nakup sirovin, ki jih potrebujejo Nemei za vojno industrijo, le industriji, splošno pa je angleška javnost proti posojilu, ker ne veruje, da bi Nemčija posojilo vrnila.

Španska banka bo znižala svojo obrestno mero od 5,5 na 5%.

Inozemski krediti poljskim bankam so po podatkih finančnega ministrstva znašali 1. januarja 1935 260 milijonov zlotov in so morda doslej narasli še za pet milijonov.

Ker je egiptska vlada opustila zlato veljavo, se bodo odslej pobirale kanalske pristojbine v funtih mesto v zlatih frankih.

Zastopniki Avstrijske narodne banke odpotujejo v Berlin, kjer se bodo pogajali zaradi izboljšanja klirinškega prometa med Avstrijo in Nemčijo ter živahnije medsebojne trgovine na podlagi kompenzacij.

Nova številka

»Trgovskega tovariša«

Izšla je 5/6 številka »Trgovskega tovariša«, kateri daje posebni in trajni pomen spis dr. Rudolfa Andrejke o trgovski zgodovini Špitalske ulice. Na 20 straneh podaja avtor za poldrugo stoletje nazaj na podlagi še neizdanih virov zgodovino te najvažnejše trgovske žile predpotresne Ljubljane. Spis krasi tudi več fotografij, da ima bralec jasno sliko o nekdanji Špitalski ulici. Zlasti vsak ljubljanski trgovec bi moral prebrati to zgodovino trgovske Ljubljane, ki pa je zanimiva tudi za slehernega slovenskega trgovca. — Zelo posrečen in tudi zanimivo pisan je naslednji članek o delovni bitki v Nemčiji. Tu dobi bralec jasno sliko o boju Hitlerjeve Nemčije proti brezposelnosti. Tudi mi bi se mogli kaj naučiti iz nemškega vzgleda. Tretji članek obravnava naše gospodarstvo spomladi leta 1935. — Nato sledi listek, ki je bogat, kakor vedno. — Znova toplo priporočamo »Trgovski tovariš«, ki je naša edina strokovna trgovska revija. Velja le 36 Din za vse leto, zato si jo naročite vsi. — Naroča se pri Trg. društvu »Merkur« v Ljubljani, Trgovski dom.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki:

- 668 — Bruselj: orehov les;
- 669 — London: razni izdelki iz lesa;
- 670 — Hamburg: jesenov les.
- 694 — Dunaj: vrbove šibe;
- 695 — Vratislava (Breslau): ponuja se zastopnik za stavbeni les;
- 696 — Bagdad: ponuja se zastopnik za stavbeni in upognjen les;
- 697 — Tel-Aviv: stavbeni les;

Poljedelski proizvodi in zdravilne rastline:

- 671 — Vratislava (Breslau): ponuja se zastopnik za vse vrste žitaric;
- 672 — Olbersdorf (Nem.): konoplja, ôtre;
- 673 — Vratislava: zdravilne rastline;
- 674 — Görlitz (Nem.): pleve od prosa;
- 675 — Vratislava: konoplja in ôtre;
- 676 — Dunaj: trske;
- 677 — Vratislava: otrobi;
- 678 — Hamburg: seme od detelje, konoplje, solnčnice in drugih oljnatih rastlin, proso, repica, mak.

Sadjarstvo:

- 679 — Kopenhagen: suhe slive in orehi;
- 680 — Varšava: ponuja se zastopnik za prodajo slivovke;
- 681 — London: ponuja se zastopnik za jabolka, grozdje, orehe, sveže in suhe slive;
- 682 — Beziere (Franc.): sadne in zelenjavne konzerve.
- 698 — Vratislava: ponuja se zastopnik za sveže sadje;
- 699 — Hamburg: konoplja in ôtre;
- 700 — Vratislava: žitarice, koruza in stročnice;
- 701 — Praga: ponuja se zastopnik za vse vrste živil;
- 702 — Vratislava: zdravilna zelišča, posebno kamilice, lipov cvet itd.;
- 703 — Anvers: oljčno olje;
- 704 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za konzerve od paradiznikov in drugih zelenjav;
- 705 — Kairo: ponuja se zastopnik za suhe zelenjave, sočivje, zelen grah in bel fižol.
- 706 — Vratislava: ponuja se zastopnik za sveže sadje;
- 707 — Kairo: sveže in suho sadje;

- 708 — Genova: suhe slive letošnje trgatve;
- 709 — Anvers: sveže in suho sadje.

Zivinoreja in perutninarstvo

- 683 — Vratislava: perutnina vseh vrst in divjačina;
- 684 — Bad Blankenberg: surovi tulci iz perja in cevčice od gosjega perja;
- 685 — Dunaj: konjska dlaka in žima;
- 686 — Kreuzberg (Nem.): postejni puh;
- 687 — Budimpešta: goveja in kozja dlaka in ovčja volna, katera se dobiva po strojenju kože.
- 710 — Dunaj: konjska dlaka in žima;
- 711 — Vratislava: med;
- 712 — Anvers: sirove kože in kože od divjačine.

Rudarstvo:

- 713 — Tel-Aviv: ponuja se zastopnik za rude.

Industrijski izdelki:

- 688 — Tel-Aviv: Ponuja se zastopnik za vse proizvode tekstilne in drvene kovinske industrije;
- 689 — Kairo: tkanine za pohištvo, tiskarne tkanine, lanene tkanine, blagovi za oblake, podloge, svila itd.;
- 690 — Vratislava: oljnat pogačice;
- 691 — Kairo: ponuja se zastopnik za mlazni kletj;
- 692 — Berlin: oljnat pogačice;
- 693 — Vratislava: ponuja se zastopnik za predelane kože.
- 714 — Vratislava: ponuja se zastopnik za fine vrste ustrojnih kož;
- 715 — Dunaj: vsakovrstno blago iz jute;
- 716 — Bagdad: ponuja se zastopnik za cement, papir in kemične proizvode.

Izvozniki, ki se zanimajo za eno od navedenih ponudb ali povpraševanj, naj se obrnejo na Zavod za pospeševanje zunanje trgovine Beograd, Ratnički dom, ter naj pri tem navedejo: 1. številko, pod katero je blago navedeno, 2. točno označbo vrste blaga, 3. način ambalaže z ozirom na tržne uzance, 4. količino razpoložljivega blaga, 5. ceno, franko naša meja ali cif pristanišče države, kamor naj pride blago, 6. plačilne pogoje in 7. rok dobave. Za boniteto tujih tvrdk Zavod ne jamči.

Zetska banovina: Torre Vjekoslav, Dubrovnik.

Dunavska banovina: Kajič Dezider i spruga Soukup Gizela, Subotica.

Dobave-licitacije

Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 15. julija ponudbe o dobavi 1600 kg železa v Siphah.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 14. julija ponudbe o dobavi svedrov, kolofonije, plutovine, patine v prahu, arzenika, svinčenega belila, pločevine, orodja, meril; 16. julija o dobavi kokosovih in pletenih preprog, lužnega kamenja, angleškega kamenja, plavca, lepila za linoletj; do 18. julija pa o dobavi kuhinjske posode in jedilnega orodja.

Pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 15. julija za dobavo radiatorjev, dne 17. julija pa za dobavo svinčenih trakov ter raznega orodja.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 11. jul. ponudbe o dobavi 1000 kg karbida, 4 jamskih telefonov, 500 m črne pločevine, 100 kg barve proti rji, 150 stauferjevih mazalic, 300 kg železnih zakovic, 330 plošč pločevine, 1400 kg žičnikov, 700 kg žice, 1000 kg vijakov, 300 kg železnih verig, 500 kg solne kisline, 1 torkkretirnega aparata, 150 omotov krovne lepenke in 1000 kg katrana; do 18. julija pa o dobavi 10 slamaric, 200 m cevi za vodovod, raznega tesarskega materiala, raznega instalacijskega materiala, okovja, orodja itd. — Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 17. julija ponudbe o dobavi skripcev in jeklenega materiala. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu bodo naslednje ofertne licitacije: Dne 20. julija za dobavo nogavic, platna, rjuh, prevlek za blazine, perila; dne 23. julija za dobavo medicinskih stekel in posode; dne 25. julija za dobavo vreč, zdravniških in bolniških plaščev; dne 27. julija za dobavo raznih zdravil in kemikalij; dne 30. julija za dobavo vate, gaze, obvezilnega materiala; dne 3. avgusta za dobavo plutovinastih zamaškov, motvoza, ampul; dne 6. avgusta za dobavo gumiranega

platna, gutaperče; dne 8. avgusta za dobavo raznih zdravil; dne 10. avgusta za dobavo platna; dne 13. avgusta za dobavo raznih kemikalij; dne 14. avgusta za dobavo stolov in miz; dne 16. avgusta za dobavo dezinfekcijskih sredstev, mila in olja za mazanje poda; dne 20. avgusta za dobavo formalinskih aparatov, gumiastih blazin, gumiastih termoforov; dne 21. avgusta za dobavo papirja za praske; dne 23. avgusta za dobavo usnatih copat; dne 24. avgusta za dobavo emajlirane posode, krožnikov, jedilnega orodja in dne 27. avgusta za dobavo klozetnega papirja.

(Predmetni pogoji so na vpogled pri upravi skladišča.)

Dne 15. julija bo pri Vojno-tehničnem zavodu v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo lesa. (Pogoji so na vpogled pri istem zavodu.)

Dne 16. julija bo pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija za dobavo 20.000 kg fižola, 10.000 kg riža, 10.000 kg zdroba in 10.000 kg testenin. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Dne 17. julija bo pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu licitacija za dobavo 1500 m³ bukovih drv.

Dne 20. julija bo pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije drž. žel. v Beogradu ofertna licitacija za dobavo vijanih spenjaveč v zameno za železne ostružke, stara grifin kolesa in kolesne obroče; dne 26. julija pa o dobavi 338 oblek in 192 plaščev za gasilce ter 1 razmnoževalnega aparata.

Buffet na postaji Velenje se odda z ofertno licitacijo dne 18. julija pri Direkciji drž. žel. v Ljubljani. (Natančnejša pojasnila in podrobni pogoji pri direkciji.)

Zunanja trgovina

Vsem izvoznikom lesa v Španijo

V Centralnem odboru lesnega gospodarstva v Beogradu se pripravlja akcija za izboljšanje jako neugodnih plačilnih pogojev za uvoz v Španijo.

Vsi, ki izvažajo les v Španijo, naj lesnemu odseku Zveze trgovskih združenj v Ljubljani, Gregorčičeva ulica, sporoče vse težkoče, ki so jih v poslednjem času doživeli v prometu s Španijo. Ti podatki so potrebni za sestavo predlogov.

Pogodbe rimskega protokola

Med Italijo ter Madjarsko in Avstrijo veljavne trgovinske pogodbe o kontingentih, preferencialih in carinskih olajšavah iz l. 1934. se bližajo poteku. Kakor pravi poročila pa bodo ostale bistveno še nadalje v veljavi in je Avstrija celo v pogajanjih za povečanje kontingentov, ki bo morala zato povečati tudi uvoz iz Italije. Uvozila je doslej iz Italije le za 18,5 milijona, izvozila pa v Italijo za 376 mil. šilingov blaga. Sprejeti bo morala več uvoza, zlasti riža, južnega sadja, zelenjave in vina. Madjarska se pogaja za ohranitev dosedanjega razmerja 1:1,5 in zlasti glede izvoza pšenice in moke.

*

V Metkoviću se je prejšnji mesec dvignil lesni promet z Italijo na rekordno višino, izredno naglo pa je padel v juliju in sodijo, da bo padel v vsem mesecu na eno tretjino.

Avstrija je podaljšala uvozna dovoljenja za jugoslovanske in italijanske poljske sađe do 31. julija.

Dunajska blagovna borza je uvedla nove uzance za promet bučnega semena. Izpremembe stopijo v veljavo s 1. avgustom.

Avstrijsko-bolgarska trgovinska pogajanja se prično ta teden na Dunaju z namenom, da se poveča blagovni promet med tema državama.

Českoslovaška je povišala carine na svežo slanino s 1. julijem od 180 na 240, za maslo pa od 180 na 630 kron. Carine na žvino, prašiče in mast ostanejo neizpremenjene.

V Združenih sev. amer. državah je bilo izdelanih v pretekli polovici leta 186 milijonov parov čevljev, 3 milijone manj ko v lanskem dobi. Leta 1933. je znašala produkcija samo 173, 1932. pa le 150 milijonov parov. Cene so precej višje, kar zastavlja odjem.

Zaradi hose na volnenem trgu se je v Českoslovaški podražil kamgarn, grebena tkanina, za 5 kron pri kilogramu. Predilnice so povišale cene. Za člane konvencij so določeni novi popusti.

Svetovne zaloge sladkorja so po cenitvah Lichta z dne 1. junija padle v 15 glavnih sladkornih državah od 8,64 milijona ton na 7,71 milijona ton.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 21. do 30. junija.

OTVORJENI KONKURZI:

Donavska banovina: Topalović Milivoj, bivši nadzornik vojnotehničnega zavoda, Kragujevac.

Beograd, Zemun, Pančevo: Jovanović Milan, Tehnički biro, Beograd; Ruso Jakob, ind., Beograd, Dositejeva ulica 7.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Aschera Ignatza nasl. Josip Lichtenberg, zaostavština po skrbniku Jakob Linenberg, Sisak; Massari Vilko Petrinja; Tvornica parketa i paropila d. d., Zagreb.

Primorska banovina: Buntić Šimun, trg., Široki Brijeg.

Drinska banovina: Albahari Menahem A., trgovec, Sarajevo; Horvat Ilija, kožar, Valjevo.

Beograd, Zemun, Pančevo: Beograjska komisijona banka, Beograd.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Germšek Antun, parfumerija »Venus«, Osijek; Izrael Emil, Slatina; Ivanko Franjo, trg., Zagreb, Maksimirska cesta 54; Klek, tov. čevljev Slovak i Weiss, Zagreb i Slovak Rudolf, Zagreb; Pavlič Janko, trg., Donja Stubica.

Drinska banovina: Čupić Živorad, bivši trg., Valjevo.

Donavska banovina: Kreculj Pajo, trg., Mramorak; Maksimović Ranislav, trgovec, Boljevac.

Vardarska banovina: Elektroindustrija Bitolj a. d., ing. Boškac, Bundalević, End & Aroesti, Bitolj.

POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Jurza Rudolf, Zagreb, Masarykova 8; Runjačić Stojan, trg., Sunja.

Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, ko o rokih, kvotah itd., daje tajništvo društva.

3. mednar. hranilniški kongres v Parizu

Literatura štednje je tako bogata, da vzbuja res pozornost. Milanska hranilnica je že izdala krasno učno knjigo o štedenju, ki služi učiteljem in učencem; druge hranilnice izdajajo poučne brošure in zbirke povesti in pesmic za mladino, razpisujejo nagrade za najboljše šolske naloge o štedenju ali nagrade za najboljše dijake na koncu šolskega leta itd. Na tem polju bi se dalo tudi pri nas marsikaj storiti. Najvažnejša je seveda danes propaganda proti tezavriranju denarja, ki je sicer v večini držav začelo že pojemati...

Na tej razstavi je bila zastopana poleg večine drugih držav tudi Jugoslavija, in sicer s tremi vlogami o številu hranilnic, vlagateljev in o njihovih vlogah, 1 številko »Vesnika Saveza štedionice« in s 5 slikami, ki so kazale hranilniško razstavo, katero je priredila lani s pomočjo gradiva Zveze jugoslovanskih hranilnic Mestna hranilnica v Mariboru in ki se bo ponovila tudi v drugih krajih naše domovine. Veliko pozornost so vzbudile pri mnogih osebah številke o javnih delih, ki so bila izvršena s pomočjo hranilniških posojil, med drugimi 347 šol in 82 vodovodov itd. Za svojo udeležbo bomo prejeli še posebno diplomu.

Šolska štednja

(Resolucija)

Prepričani, da se mora zlasti v nemirnih časih, kakršne tudi danes preživljamo, načelo skrbi za bodočnost in štedenja globoko vkoreniniti v dušah novih generacij kot najvažnejši faktor vsega normalnega življenjskega programa, in smatrajoč, da je vzgojno delo hranilnic bi-

stven in značilen del njihovega socialnega poslanstva, neglede na neposredne koristi, ki jih utegnejo pridobiti od tega delovanja, opozarjajo delegati III. Mednarodnega hranilniškega kongresa na potrebo, da vlade nudijo vsestransko pomoč pouku o štedenju glede na njegov veliki pomen za utrditev značaja in razvoj državljanjskih vrlin, ponavljajo že na prejšnjih mednarodnih hranilniških kongresih sprejete želje, ki se nanašajo na uvedbo pouka o štedenju kot rednega šolskega predmeta v vse šole, zlasti pa v šole, ki vzgajajo bodoče učitelje.

Da se doseže ta cilj, predlagajo poziv hranilniškim organizacijam v vsaki državi, naj ustanovijo mešane odbore, sestavljene iz učiteljev in predstavnikov hranilnic, da izdelajo programe in metode za poučevanje te nove stroke v skladu s šolskimi učnimi načrti. Ti programi se bodo mogli potem predložiti uradom za narodno prosveto in zakonito urediti.

Obenem predlagajo, naj hranilnice v pričakovanju rezultatov dela teh komisij ne opuste nobene prilike, da si zajamčijo vedno tesnejše sodelovanje učnih moči, kar je poglobitveni pogoj uspeha na tem polju, ter posebej skrbijo za razdelitev učnih knjig o štedenju in o skrbi za bodočnost. Te knjige naj bi bile podlaga za pouk učencem ljudskih šol in navodila učiteljem, vsebovale bi številne primere in argumente v duhu štedenja in naj bi bile pripravne za pouk pri raznih učnih predmetih (računstvu, narodnem jeziku, zgodovini itd.).

Ponavljajo, da se mora pri vzgoji štedenja povezati teorija kar najtesneje s prakso, ter izražajo na podlagi uspehov, doseženih v državah, kjer delujejo šolske hranilnice, željo, da se ta ideja kolikor mogoče sploši, in sicer na podlagi kar najbolj priprostega sistema, ki nalaga učiteljem kolikor mogoče malo bremen in odgovornosti, priteguje učence neposredno k delu ter povečuje priliko za stik s hranilnicami.

Glede na vedno večjo uporabo kina in radia v vzgojstvu, izjavlja kongres željo, naj se hranilnice vedno bolj poslužujejo teh psihološko prav učinkovitih sredstev. Glede kina ponavlja kongres sklepe I. Mednarodnega kongresa za vzgojni kino (Rim, april 1934), sestavljene po zaslugi Mednarodnega instituta za štedenje; izdelovanje filmov za gospodarsko vzgojo mladine, sodelovanje hranilnic in šolskih oblastev pri predvajanju filmov o štedenju itd. — Glede radia predlaga kongres, da radijski prenosi za šole tam, kjer so že redno organizirani, vsebujejo tudi periodične pogovore o štedenju in o skrbi za bodočnost.

Potrjuje splošno potrebo sodelovanja in miru med narodi in predlaga končno, da se svetovni dan štedenja slavi istočasno v vseh državah s posebnim oziranjem na mladino, kateri se mora tolmačiti svetovni pomen tega dne in ideal, ki govori zanj.

Kolikšno moč so predstavljale hranilnice, ki so svetovne institucije, brez katerih ne more živeti skoro nobena država ali samouprava, je pokazala statistika Mednarodnega instituta za štedenje: Vloge pri hranilnicah vsega sveta znašajo nič manj ko 80 milijard mark, t. j. 1400 milijard dinarjev. (Jugoslovanske hranilnice jih imajo komaj 2 milijardi.) To je najboljši dokaz, kako potrebno nam je, da se ne odtegne niti para naših narodnih prihrankov domačim denarnim zavodom.

Ako pa se upošteva moč hranilnic iz vsega sveta, potem je res upravičena zahteva, ki jo čitamo v uvodu resolucij, sklenjenih od najkompetentnejšega svetovnega hranilniškega foruma, da polagajo resolucije zakonodajalcu, upravitelju in uradniku na srce te sklepe kot ugotovljeno načelo, načelo, priznано od odločilnih oseb iz številnih držav, ki jim je smoter napredek vesoljnega človeštva.

Doma in posvetu

Bolgarski notranji minister Atanasov, ki je tudi predsednik »Junakov«, se je vrnil iz Beograda v Solijo in pri svojem odhodu izjavil novinarjem, da ga je prisrčni in lepi sprejem v Jugoslaviji nad vse iznenadil. Bratstvo med obema jugoslovanskima narodoma postaja vedno trdnješe.

Vojni minister gen. Živković je prišel v Rogaško Slatino na oddih.

Za pomočnika zunanjega ministra je bil imenovan dr. Martinac, ki je bil svoje dni tajnik Nikole Pašiča.

Notranji minister je zopet dovolil uvoz in razširjanje italijanskih listov »La Tribuna«, »Corriere della Sera«, »Il Popolo d'Italia« in »La Stampa«. Kdaj pa bodo dovoljeni spet slovenski listi v Italiji?

Šef sanitetne uprave v indijski provinci Bombay dr. Dabholkar je na svojem študijskem potovanju po Evropi prišel tudi v Zagreb, kjer je pregledal tamošnje zdravstvene ustanove.

Socialisti so imeli v nedeljo v Celju veliko manifestacijo, ki se je je udeležilo več tisoč ljudi. Premoč pa so imeli skrajni levičarji ter so se na shodu tudi slišali temu primerni kliči.

Deficit splitskega okrožnega urada v prvem tromesečju znaša 47.374 dinarjev ali 2,5% dohodkov. Lanski primanjkljaj za isti čas je znašal 124.801 Din ali 6% dohodka. Hranarine je izplačal urad 434.000 Din, za zdravila pa 187.000 in zdravnikom 341.000 dinarjev.

Anketa o nočnem delu v pekarnah pri beograjski zbornici je obravnavala zahtevo delavstva, da se ukine nočno delo, ni pa še ničesar sklenila.

Celuloza d. d. v Drvarju je odpustila vse nameščence, ker se ni dosegel sporazum med njo in papirnicami za odkup ce-

luloze. To je bila edina naša tvornica za samo celulozo in bomo odslej večino celuloze uvažali, dočim je Drvar izvažal.

Avstrija je izdala v letu 1934 32 milijonov šilingov več za brezposelne ko v letu 1933. To je dokaz, da se je število brezposelnih povečalo za 80.000, ne pa zmanjšalo, kakor bi hotele dopovedati vladne statistike.

Bukareško apelacijsko sodišče je v tajni seji razveljavilo zakon bivšega grškega kralja Jurija z bivšo grško kraljico Elizabeto.

Nova D'Annunzijeve knjiga, ki je izšla pred kratkem, je proglašena za nemoralno in jo je papež vpisal na indeks prepovedanih knjig.

Nemški prosvetni minister je izdal nove predpise za sprejem na nemške visoke šole. Po teh predpisih se smejo v bodoče sprejemati samo arijci.

Litovska vlada je izgnala poljske delavce, ki so bili zaposleni pri raznih delih. Tifuz je začel razsajati v Italiji. Samo v Rimu je obbolelo za tifuzom 1.170 ljudi.

Blizu Sarajeva je pogorela žaga Saloma Finzija. Škoda se cenil na 1.250.000 Din.

V dokih vzhodnega dela londonskega pristanišča je nastal požar, eden največjih, kar jih je bilo v londonskem pristanišču. Pri gašenju sta se dva gasilca smrtno ponesrečila. Škodo cenijo na približno 200.000 funtov, skoraj 50 milijonov Din.

Velika eksplozija italijanske tvornice vojnega materiala v Cesini je zahtevala

Že v 24 urah harva, plesira in kemično snai obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo **tovarna JOS. REICH** Poljanski nastp 4-6. Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

mного življenj in povzročila nekaj milijonov lir škode.

O silnih povodnih poročajo iz Amerike. Najbolj prizadeta so mesta Syracuse, Ithaca in Utica v državi Newyork. Strašen vihar je do tal porušil mestece Champignon. Ze do sedaj je 38 smrtnih žrtev, vihar pa je zahteval novih 24 človeških žrtev. Vlada bo nakazala poplavljenecem 115 milijonov dolarjev podpore.

Tudi na Kitajskem je bila silna povodenj. Vsa pokrajina Kjangci je pod vodo. Dosedaj je porušeni 4400 hiš.

Tržna poročila

Tržne cene v Celju

dne 1. julija 1935.

Govedina: 1 kg volovskega mesa od Din 6-10, kravjega mesa 6, vampov 4, pljuč 4, jeter 8, ledvic 8, loja 5 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa od Din 8 do 10 in od 10-12, jeter 8, pljuč 4 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa od Din 12-14 in od 14-16, pljuč 6, jeter 8, glave 8, parkleev 6, slanine domače 14-15, slanine hrvaške 15, slanine soljene 15.50, slanine na debelo 14, sala 14, suhe slanine 18-20, masti 16, šunke 20, prekajenega mesa od 16-18, prekajenih parkleev 8, prekajene glave 10-12, jezika 14-16 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa II. Din 4.

Klobase: 1 kg krakovskih Din 20, debrecinskih 18, hrenovk 20, safalad 18, posebnih 20, tlačenk 16, polsuhih kranjskih 30, 1 kom. kranjske klobase 3-4, 1 kg brunšviških 10, salami 50-60.

Perutnina: 1 kos, piščanec majhen Din 8-10, piščanec večji 12-14, kokoš 20, raca 18, gos 30, domači zajec 5-10 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2, 1 l kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 22, čajnega masla 26, masla 18, bohinskega sira 24-28, trapistovskega sira 16

do 20, ementalskega sira 80, sirčka 6, eno jajce Din 0.65.

Kruh: 1 kg belega kruha Din 4, polbelega kruha 3.50, črnega kruha 3, žemlja mala Din 0.50.

Sadje: 1 kg hrušk II, Din 10, hrušk III. 8, marelic 14, orehov 6, luščenih orehov 20, 1 liter črešenj 6, 1 kg črešenj 10-14, suhih češpelj 6-10, suhih hrušk 7, 1 limona 0.75, 1 kg vrtnih jagod 8, 1 liter vrtnih jagod 4, malin 4, borovnic 3, gozdnih jagod 4-6 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 78, kave Santos 54, kave Rio 44, pražene kave I. 98, pražene kave II. 64, pražene kave III. 54, čaja 96-130, kristal belega sladkorja 13.50, sladkorja v kockah 15.50, sladkorja v prahu 16, medu 18-20, kavne primesi 16, riža od 5.50-12, 1 liter namiznega olja 12, olivnega olja 16-30, bučnega olja 11, vinskega kisa 4, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirta demat 11, 1 kg rdeče soli 1.50, soli kamene 3, celega popra 38, mletega popra 40, paprike 20, sladke paprike 22, testenin 6-10, mila 11, karbida 8.50, sveč 15, kvasa 32-36, marmelade 8, 18, 28, sode za pranje 2 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 2.75 do 3 Din, moke št. 0. 2.75 do 3, moke št. 2 2.50-2.75, moke št. 4. 2.30-2.50, moke št. 5. 2.30, moke št. 6. 2-2.25, ržene enotne moke 2.75, pšeničnega zdroba 3.25, koruznega zdroba 2, pšeničnih otrobov 1.50, koruzne moke 1.75, ajdove moke 3.50, kaše 3.50, ješprenja 3.50, ovsenega riža 7 Din.

Zito: q pšenice Din 180, rži 160, ječmena 170, ovsu 130, prosa 160, koruze 130, ajde 160, fižola 200-350, graha 1200, leče 1200.

Krma: q sladkega sena Din 40, polsladkega sena 35, kislega sena 30, slame 30, prešana stane več Din 5.

Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate Din 3, 1 glava solate 0.25-1, 1 kg zgodnega zelja 3-4, rdečega zelja 8, kislega zelja —, ohrovtu 4, karfižola 8-10, špargljev 10, kolerabe 2, 1 kom. kolerabe 0.25, 1 krožnik špinache 1, paradiznikov 14, kumar 3-5, buč 4, 1 kos zelene paprike 1, 1 kg graha v stročju 3, luščenega graha 12, fižola v stročju 8-10, čebule 4, česna 8, krompirja zgodnjega 3, krompirja poznega 1.50 Din.

Radio-Ljubljana

Petek, dne 12. julija: 12.00 Car in tesar (Lortzing) na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Valčkova ura (plošče) — 14.00 Vreme, spored, borza — 18.00 Za ples in boljše voljo (plošče) — 18.50 Nekaj zabavnih besed (Vinko Bitenc) — 19.10 Čas, poročila, spored, vreme, obvestila — 19.30 Nac. ura — 20.00 Prenos iz Zagreba — 21.30 Čas, poročila, spored — 22.00 Zvoki iz solčne Španije, izvaja mandolinistični sekstet.

Sobota, dne 13. julija: 12.00 Venčki sla-gerjev na ploščah — 12.45 Poročila, vreme — 13.00 Čas, obvestila — 13.15 Vesele popevke od blizu in daleč na ploščah — 14.00 Vreme, spored — 18.00 Radijski orkester — 18.45 Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 19.10 Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 20.00 Pester večer i. dr. — 21.30 Čas, poročila, spored — 22.00 Nadaljevanje pestrega večera.

Za prodajo mesnih izdelkov in masti na provizijo. Iščem

mestne agente,

agilne trgovske moči. Eventualno rajoniranje ni izključeno. Ponudbe poslati z navedbo zahtevkov in drugih v poštev prihajajočih podatkov (premoženjsko stanje, jamstvo i. t. d.) na

Jos. Benko, Murska Sobota

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52 Telegram: TiskarnaMerkur

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Trgovci inserirajte v Trgovskem listu!